

Синаксар о Св. Григорију Палами

Стихови:

Светлост проповедника Светлости је сада заиста велика;
Извор је светлости који ка незалазној Светлости води.

Овом божанске и незалазне светлости сину, уистину Божијем човеку и изузетном слуги и служитељу божанских тајни, беше отацбина царски град над свима градовима.

Родитељи његови беху славне велможе. Они су се старали не само да га по спољашњем изгледу и по човековим чулима украсе, него много више да врлинама и поукама украсе његову унутрашњост и духовност.

Док је био још сасвим млад умро му је отац. Мати његова се старала да њега и браћу и сестре његове васпита по Божијем закону, по Свештеним Писмима, а дала их је и учитељима да их поучи и светској науци.

Григорије по природи оштроуман, уз то још и марљив за науку, убрзо је савладао сву светску мудрост.

Када му је било двадесет година све овоземаљско и сво маштање напустио је и ка узрочнику и даваоцу сваке мудрости Богу хтео је прибегнути и савршеним животом целог себе томе предати.

Због тога је открио ову своју намеру његовој богобјажљивој матери и превелику своју љубав ка Богу и своју жарку жељу. Тада је открио да и она има сличну жељу већ дуже време и због те истоветности су се радовали.

Мајка је одмах сакупила око себе своју децу и са радошћу рекла им: Ево ја и деца коју ми даде Бог. Испитала је њино схватање добра и тада им је открила намеру великог Григорија.

Он им је изнео поучне речи и одмах добио њину сагласност, а и они, слично њему, из љубави ка Богу су желели избећи житејске ствари. Стога су све што су имали еванђелски раздали убогим. Радосне душе су оставили цареву љубав и царске почести и свечаности и за Христом пошли.

Мајка је са његовим сестрама отишла у женски манастир, а Григорије узевши браћу дошао је у Свету Гору звану Атонску. Тада је браћу упутио у различите обитељи да неко време не буду заједно и да живе богоугодно.

Сам Григорије се предао у послушање неком знаменитом духовнику по имену Никодим, код кога је у ћутању служио јединоме живоме Богу.

Код Никодима се на делу научио смирењу и сваком молитвеном правилу и свакој врлини. Тамо је у тајном откривењу примио заштиту Пресвете Богородице и њену несавладиву помоћ у свему.

После одласка Никодима ка Господу проживео је Григорије неколико година у Великој Лаври. Стекавши са великим трудом савршен разум и заволевши молитвено тиховање и пустињски живот, удаљио се из Лавре.

Стално додајући љубав на љубав, а у жељи да увек буде са Богом, живео је по најстрожијем начину. Усрдно је пазио да своја чула увек обуздава и ка Богу је уздигао свој ум и сво време је проводио у молитви и начинивши поуку о светости проводио је изузетан живот.

Нападе демона је са помоћу Божијом увек побеђивао. Свеноћним стојањем на молитви и лијући сузе очистио је своју душу и постао изабрани сасуд дарова Духа Божијега и јасно је прозирао боговиђења.

Најчудније је његов прелазак у скит у Верији, због навале исмаилћана на Солун, о чему се са неким грађанима морао договарати.

Тако је не мали број година трудећи се провео савршено очистивши и душу и тело. По Божијој наредби примио је свештеничко рукоположење и као бестелесан, тако рећи као ван тела, вршио је Свете Тајне са великим умилењем.

Свети Григорије беше заиста велик и сви који су побожно живели препознали су у њему духоносца. Као такав по природи то је и испољавао: имао је власт над демонима и избављао је све који су били савладани од њиних обмана и сплетки. Чак је и неплодне воћке чинио плоднима. Предвиђао је будуће догађаје и био је украшен многим другим даровима и плодовима Духа.

У нашој власти је чинити врлине, а падати у искушења није од нас. Без искушења нема савршенства нити пројављивања вере у Бога. Савладана искушења стварају побожног човека. Зато је доживљавао овај велики отац падање у разна и честа искушења, да би се заиста у свему показао савршен.

Стога који ум може и помислити? Које речи могу ово исказати? Онај отац, који је раније имао велику власт над љутим противником, претрпео је и од новојављених бого-противника нападе на њега и клевете. И за двадесет и три године свога подвига у православљу трпео је од њих разне злобе и страдања.

Тако је Варлаам из Калабрије у Италији, испољавајући велику мудрост и у своме сујетном умовању мислећи да све зна, покренуо као звер љуту борбу на Христову Цркву и на нашу истиниту веру и на све који су по њој живели.

Варлаам је сулудо учио да су творевина и општа благодат Оца, Сина и Светога Духа, а тако и светлост будућега века, у којој ће праведници засијати као сунце, што је Христос унапред показао на Гори (Преображења).

И уопште сва сила и дејство триипостасног Божанства и сви разноврсни видови божанске енергије учио је Варлаам да су тварни.

Најмудрији и најпобожнији оци су благочестиво тумачили ону светлост Таворску и сву енергију и деловање Божије као да то није ништа ново саздано од оног што по природи постоји у Богу.

Варлаам је речима и списима које је ширио називао то „двобожјем“ и „многобоштвом“, као што нас и Јудеји и савелијани и аријани називају.

Због свега овога побожни Григорије, као борац за праву веру и најсветлији њезин заступник, а од раније због свега овога нападан и клеветан, послан беше од Цркве у Константинопољ, где је и дошао.

Цар Андроник четврти Палеолог, као веома побожан и заштитник вере, сазвао је свештени сабор.

Дошао је и Варлаам са његовим напред одбаченим злославним учењем и клеветама на праву веру.

Велики Григорије се испунио Духа Божијега и обукао у непобедиву силу са висине, те је затворио Варлаамова уста отворена против Бога и сасвим је посрамио Варлаама.

Григорије Палама је својим надахнутим и огњеним речима и списима у пепео претворио Варлаамове сасушене јереси, а Варлаам, ратник против правоверја не трпевши стида, побегне ка Латинима, одакле је и дошао.

Варлаамова многа крива учења су одмах саборно изобличена, а његови списи су речима контра-аргумената као плева развејани.

Они пак, који су примили Варлаамову нечастиву и пагубну јерес нису престајали да војују против Цркве Божије.

Због свега што је учинио, Григорије је много принуђаван од свештеног сабора, па и од самога цара, да буде уздигнут на ахијерејски трон и да буде постављен за

пастира свештене солунске цркве. Пошто је предходно Божијом наредбом уверен, Григорије је пристао на то.

Григорије је наставио да са још већим подвизима, много више него пре, у трпљењу, чини добра за православну веру.

Појавили су се многи настављачи Акиндина и Варлаама, зли и љути, као љутих зверова љути накот.

Григорије је њина учења и списе не једанпут, двапут или трипут, него многоструко, и не само при једном цару или паријарху, него при тројици наследника који су примили царски скиптар и при истом броју патријараха и на сазваним саборима, које је тешко све побројати, богонадахнутим речима и списима на много начина, оповргао, и на крају победио кривоверје.

Ипак неки се нису променули и занемарили су горњи суд и као јеретици су и остали.

И од осталих јереси још постоје најбестидни остаци против светих који су их надвладали, као што и сведрски род неких Јудеја до данас говори безумље на Христа.

Такве су укратко речено и толике победе великога Григорија против нечастивих.

По своме недокучивом промислу, Бог је Григорија послао на исток као учитеља. Као најстарији по чину у Солуну дошао је у Константинов град да помири завађене царе.

Григорије је био ухваћен од Агарјана и држан целу годину. У том своме страдању је пролазио од места до места и од града до града, неустрашиво учећи о Христовом Еванђељу.

Неке који су се у вери колебали је утврђивао и саветовао и још молио да остану у вери.

Неке који су били у недоумици и заблуди због тадашњих (историјских) догађаја богомудро је утврђивао и објашњавајући им давао је многе утехе у вези реченога.

Осталим неверницима и уклето отпалим Хришћанима и одлученим од Цркве због тежње ка погрешном тумачењу промисла Господа и Бога нашега о оваплоћењу и о нашем поштовању часног крста и светих икона, много пута је говорио, не тајећи.

У расправама о Мохамеду и осталим муслиманским заблудама једне је задивио, а други неки су у безумљу гледали да им Григорије падне у руке да би га мучки убили, али по Божијем промислу био је поштеђен, јер су се надали да би могли добити новаца за његов откуп.

Најзад је од христољубивих био ослобођен и овај велики пастир и безкрвни мученик беше са сјајем враћен стаду своме.

Уз многе друге и велике дарове и првенством које је имао, украсио се и ранама Христовим, по речима апостола Павла (Гал.6.17) претрпевши многе невоље.

И да наведемо неке од његових особина. Ово су била његова својства: изузетна кротост и смирење (мада је у одбрани вере у Бога и божанских речи, био силни борац). Имао је велику незлобивост и био без злопамћења и трудио се, колико је могао, да узврати добрим, неким који су му зло наносили и није примао оптужбе на друге.

Када би га снашле невоље био је трпељив и великодушан. Избегавао је сваку сласт и ласкање. Кроз дуго време је непрекидно трпео беду и оскудицу у свим телесним потребама, док заиста није изнемогао. Трпео је до краја све што би га снашло без ропота и у тишини и увек благодарећи. У свим околностима онима који су га видели деловао је

разуман, увек пажљив и нерасејан. Његове очи никада нису биле без суза, јер је увек сажалевао оне који лију сузе.

Од почетка до краја се борио против страсти и демона, јуначки се подвизавајући.

Из Христове Цркве је јеретике далеко одагнао а православну веру и речима и списима богонадахнуто изложио. Као печатом запечатио је све списе тиме што су његов живот и речи били као живот и речи светих отаца Цркве.

Своје словесно стадо је тридесет и осам година апостолски и богоугодно напасао и поучним речима украсивши ка небесном тору управлио.

Уопште речено, у свему је био добри делатељ савременицима а потом и свима будућим поколењима православних.

Поживео је свега шездесет и три године и прешао у надземаљски живот. Дух је свој у руке Божије предао, а тело оставио својој пастви.

Тело овог Божијег изабраника се по кончини просветило и прославило и постало као нека драгоцену ризница. Кроз њега Христос, свима који свакодневно са вером прилазе, чини чуда и добра и од сваке болести дарује здравље, о чему нам историја казује.

Молитвама овог Григорија Боже помилуј нас. Амин.